

Debesuota, dieną 65°, naktį 50°
Saulė teka 6:15, leidžiasi 5:53.

VOL. LXI

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Pirmadienis, spalio-October 28 d., 1974 m.

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanian in The United States

Kaina 15c

254

SEKRETORIUS KISSINGERIS LANKO INDIJA

NYT KORESPONDENTAS VILNIUJE

NEW YORKAS. — Šeštadienį New York Times išspausdino antrą savo korespondento Maskvoje Hedrick Smith reportažą iš Vilniaus. Per keturias skiltis įdėta ilgame straipsnyje "Lithuania, a Bit Subtly, Keeps Past Alive", autorius rašo apie lietuvių pastangas išlaikyti savo tautinį identitetą, kuris remiasi menu, liaudies kūryba. Stiprią vietą autorius skiria ir katalikų tikybai, kuri, šalia liaudies meno, sukelia tautinių jausmų atsparumą. Lietuvių mišrios vedybos su rusais rečiau pasitaiko, negu kitose respublikose, irgi dalinai dėl katalikybės, sako autorius.

Smith pradeda savo straipsnį, aprašydamas Vilniuje, nuo šalioje vietoje pastatytą paminklą — tris dideles, modernias stovyklas — galvas, kurios neturi nei paminklo autorius nei jokio užrašo, rodančio, ką tos galvos reiškia. Vilniečiai jam paaiškino, jog visi žino, kad tai Mindaugas, Gediminas ir Vytautas.

Šis buvusių valdovų pagerbimo anonimiškumas, korespondento manymu, simbolizuoja visą Lietuvos valdovų santykį su Maskva. Toks esąs kompromisas. Tas skulptūras sukūręs jaunas skulptorius Vladas Vildžiūnas, 650 metų Vilniaus miesto sukakčiai paminėti. Kunigaikščių galvos stovi neįžymioje vietoje ir jų vardai nepažymėti, nes taip pagėdavo Maskva, norėdama pristabdyti lietuvių tautinius jausmus.

Hedrick Smith toliau rašo, kad lietuviai kalbėdami labai atsargūs. Privačiuose pokalbiuose jie didžiuojasi skirtumais nuo rusų. Kiti sovietų piliečiai dažnai randa Lietuvoje daugiau laisvės, daugiau vakarietiškos muzikos, daugiau naktinių klubų. Lietuviai save laiko darbštesniais, madingesniais, didesniais individualistais ir mažiau bijančiais valdžios, negu rusai. Daug kas rūpinasi nemažais rusų ateivių skaičiais. Autorius nurodo, kad Vilniuje lietuviai sudaro 43% gyventojų, rusai — 24% ir lenkai — 18%. Vilniuje esą daugiau mokyklų rusų kalba, negu — lietuvių. Vietiniai valdžios atstovai, paprašyti pakartotini mokyklų statistikos, atsisakė ją parodyti. Nežiūrint rusų imigracijos, sako autorius, iš 3.2 mil. Lietuvos gyventojų, 80% yra lietuviai. Šis nuostatis išsilaikęs per 15 metų. Tai vienintelė Baltijos respublika išlaikiusi tokį pastovų gyventojų nuostatį, sako Smith.

SEULAS. — Du P. Korėjos laikraščiai ketvirtadienį nepasirodė, nes jų darbininkai paskelbė sešėdimo streiką, protestuodami prieš jų redaktorių suėmimą ir tarymą saugumo įstaigose.

ELGINAS. — Čia mirė jaunas vyras, kurį važiuojantį dviračiu suvažinėjo girtas vairuotojas. Jis taip smarkiai trenkė į dviratininką, kad tas išmušęs priekinį automobilio langą, įkrito į mašiną. Vairuotojas jį parsivežė namo ir pasakęs žmonai, kad automobilyje yra sužeistas žmogus, patį nuėjo miegoti. Policija nelaimės vietoje rado su daugybe dviračių ir žmogaus koją, nukirstą žemiau kelio. Automobilio savininkas suimtas už nužudymą.

MEKSIKA. — Pasaulinėse tinkle klinio pirmenybėse Lenkijos vyras nugalėjo Sovietų Sąjungos komandą ir moters nugalėjo Kanadą. Be Lenkijos vyrų ir moterų laimėjimus iki šiol turi Japonija, Bulgarija ir Kuba.

NEW YORKAS. — Penktos bombos sprogo New Yorko centre, padarydamos daug žalos. Sprogimus rengė Puerto Ricos nacionalistai, reikalaujanti laisvės ir politinių kalinių paleidimo.

NICOSIA. — Kipro saloje graikai surengė demonstracijas prieš Ameriką. Jie reikalavo, kad Turkija išvežtų iš Kipro savo kariuomenę ir leistų pabėgėliams grįžti į savo namus.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

Prezidentas Fordas vyks į Vladivostoką

MASKVA. — Po sekretoriaus Kissingerio vizito Maskvoje ir 19 valandų derybų su Brežnevu, buvo paskelbta, kad Brežnevas susitiks su prezidentu Fordu ne ateinančių metų metų vasarą, kada Brežnevas laukiamas Washingtone, bet jau šių metų lapkričio 23 ir 24 d. Vladivostoke.

Prieš šį susitikimą norima užbaigti derybas dėl strateginių ginklų kontrolės, kad "viršūnių" pasimatyme ateinančiais metais būtų galima pasirašyti naują ginklų apribojančią sutartį.

Vladivostokas buvo parinktas todėl, kad prezidentas Fordas bus toje pasaulio dalyje, lankydamas Japoniją ir Pietų Korėją, o Brežnevas skris į Mongoliją dalyvauti jos 50 metų sukakties minėjime. Komunikate sakoma, kad susitikimas įvyks Vladivostoko apylinkėse, tačiau korespondentams nepavyko tiksliai sužinoti, kur.

Kissingeriui Maskvoje besidriant dėl strateginių ginklų, Amerikos karo aviacija paskelbė, kad pirmą kartą buvo sėkmingai paleista tarpkontinentinė raketa iš C-5A transporto lėktuvo, skrendančio 20,000 pėdų aukštyje. Minuteman raketa, svėrianti 78,000 svarų buvo parsiųta ištraukti iš lėktuvo ir, nukritusi iki 8,000 pėdų buvo uždegti ir pasiūta vėl į viršų.

Šis naujas raketos panaudojimas labai pakeis lėktuvų reikšmę strateginių ginklų naudojime. Anksčiau Minuteman raketos buvo iššaukiamos tik iš žemėje įrengtų raketų lizdų, kuriuos gali pulti ir sunaikinti galingos priešraketos.

Aviacijos kalbėtojas paneigė, kad yra koks ryšys tarp bandymo ir Kissingerio derybų Maskvoje. Šitoks raketų paleidimo būdas jau seniai bandomas.

ELGINAS. — Čia mirė jaunas vyras, kurį važiuojantį dviračiu suvažinėjo girtas vairuotojas. Jis taip smarkiai trenkė į dviratininką, kad tas išmušęs priekinį automobilio langą, įkrito į mašiną. Vairuotojas jį parsivežė namo ir pasakęs žmonai, kad automobilyje yra sužeistas žmogus, patį nuėjo miegoti. Policija nelaimės vietoje rado su daugybe dviračių ir žmogaus koją, nukirstą žemiau kelio. Automobilio savininkas suimtas už nužudymą.

MEKSIKA. — Pasaulinėse tinkle klinio pirmenybėse Lenkijos vyras nugalėjo Sovietų Sąjungos komandą ir moters nugalėjo Kanadą. Be Lenkijos vyrų ir moterų laimėjimus iki šiol turi Japonija, Bulgarija ir Kuba.

NEW YORKAS. — Penktos bombos sprogo New Yorko centre, padarydamos daug žalos. Sprogimus rengė Puerto Ricos nacionalistai, reikalaujanti laisvės ir politinių kalinių paleidimo.

NICOSIA. — Kipro saloje graikai surengė demonstracijas prieš Ameriką. Jie reikalavo, kad Turkija išvežtų iš Kipro savo kariuomenę ir leistų pabėgėliams grįžti į savo namus.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

Kairėje — naujas veidas prezidentūroje, Washington, yra William Seidman, kuriam pavesta organizuoti konferencijas ekonominiams klausimams. Viduryje — Prezidento Fordo štabe svarbiausiu patarėju laikomas Robert Hartman. Dešinėje — Tarp naujų žmonių Baltuosiuose Rūmuose John Marsh yra vienas įtakingiausių. Jis yra prezidento patarėjas gynybos klausimuose.

Karpovas laimi

MASKVA. — Penkioliktos Korėjos-Karpovo šachmatų partijos užbaigimas lygiomis priartino Karpovą prie šio susitikimo laimėjimo. Šešioliktoje partijoje, kuri buvo pertraukta po 40 ėjimų, Karpovas turėjo pėstininką per varos ir Robert Byrne penktadienį pranašavo: "Karpovas stovi ant 16-tos partijos laimėjimo slenkščio šiame finaliniame kandidatų ir pasaulio čempionų mače".

Korėnojus šiame susitikime nelaimėjo nė vienos partijos. Byrne manymu, Korėnojus galėtų lengvai pasiekti 16-toje partijoje lygiąsias, tačiau jis išleido į komplikacijas ir prarado pėstininką. Eduard Gufeld, sovietų didmeisteris pareiškė, kad šios varžybos priklauso nuo pėstininkų. Šios partijos galėtų būti lošiamos be jokių figūrų, pasakė jis.

Korėnojus-Karpovo susitikime iš eilės buvo pasiektos devynios lygiosios. Byrne sako, kad Korėnojus yra geras kontratakoje, o Karpovas — gynyboje. Nė vienas jų neturi Bobby Fischerio "slash" — piaunčio puolimo.

Paskelbė Clarko kalbą Hanojuje

NEW YORKAS. — Rinkimų kampanijoje New York'e vyksta kova tarp ilgamečio senatoriaus Jacob Javits ir jo konkurento, buvusio valstybės prokuroro Ramsey Clark. Sen. Javits, įpykintas Clarko kritikos ir priekaištų, gavo iš CIA įrengtą juostelę, kurioje yra Ramsey Clarko Hanojuje 1972 metais pasakyta kalba.

Ramsey Clark toje kalboje girta šiaurės Vietnamo vaishingumą, valstybės teisingumą ir lygybę, pasmerkia Amerikos neįžmonišką bombardavimą, giria komunistų vietnamiečių dviasia į pasiryžimą kovoti iki pergalės.

CIA savo laisnę senatoriui Javits sako, kad ši juostelė nėra slapta, ją gali gauti bibliotekos ir tyrinėtojų institutai.

Ramsey Clark pareiškė, kad jo kalboje nėra nieko naujo, ko jis nekartojo ir būdamas Amerikoje. Vis vien, manoma, ši juostelė jo kandidatūrai į senatą gali pakenkti.

NICOSIA. — Kipro saloje graikai surengė demonstracijas prieš Ameriką. Jie reikalavo, kad Turkija išvežtų iš Kipro savo kariuomenę ir leistų pabėgėliams grįžti į savo namus.

Prancūzijos ir Kanados ryšiai

OTTAWA. — Po Kanados premjero Trudeau vizito Prancūzijoje ir Belgijoje laukiama tvirtesnių Kanados ryšių su Prancūzija, kuri prekyboje su Kanada stovi šeštoje vietoje. Prancūzijos eksportai į Kanadą pernai siekė 326 mil. dol., o importai — 208 mil. dol.

Abi šalys susitarė pagerinti oro linijos susisiekimą tarp Parizius ir Toronto ir tarp Prancūzijos Vakarų Indijos ir Kanados. Kanada atidarys Strasbūrę dar vieną, jau trečią, Kanados konsulatą. Tikimasi parduoti Prancūzijai daugiau akmens anglių. Kanada laukia ir prancūzų naftos specialistų pagalbos išvystant Kanados naftą. Albertos provincijoje prancūzai jau turi investavę 100 mil. dol.

Kanadiečiai taip pat priimtų Prancūzijos kapitalą išvystant Athabaskos smalutiems smėlynams, kur būtų galima rasti daug energijos medžiagos. Planuojamas bendradarbiavimas ir branduolinės energijos srityje. Prancūzams norisi gauti Kanados urano. Kanados reaktoriai laikomi vienais geriausių ir saugiausių.

Sovietai perka Boeing lėktuvą

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

SEATTLE. — Sovietų S-gos delegacija, vadovaujama aviacijos pramonės viceministerio generolo Mamsurovo ir civilinės aviacijos technologijos skyriaus direktoriaus Valentino Susko, lankosi Seattle, Boeing bendrovės įmonėse, apžiūrinėdama Amerikos milžinišką lėktuvą 747 SP.

Skatina gaminti taupius motorus

WASHINGTONAS. — Vidaus reikalų sekretorius Rogers Morton antradienį kviečia susirinkti, kuriame dalyvaus Detroito automobilių gamintojai, aplinkos apsaugos agentūros ir transporto departamento atstovai. Vyriausybė spaudžia automobilių pramonę, kad ji gamintų automobilių motorus, kurie sunaudotų mažiau gazolino. Pradžioje tikimasi mažiausiai 40% pagerinimų, kas reikštų, kad su galonų gazolino automobilis nuvažiuotų bent 20 mylių.

Vėliau, vyriausybės agentūrų nuomone, reikėtų siekti tokių autų motorų, kurie su galonu gazolino nuvažiuotų bent 20 mylių.

Automobiliams blogi metai

DETROITAS. — General Motors paskelbė, kad trečiojo metų ketvirčio pajamos nukrito 94%, palyginus su 1973 metų tuo pačiu ketvirčiu. Bus neribotam laikui atleisti 6,000 darbininkų keturiuose fabrikuose, kurie gamina mažus automobilius.

General Motors kartu pakeitė savo apskaičiavimus 1975 metų automobilių modelių gamyboje ir nebesitiki parduoti 10 mil. bet 9.5 mil. automobilių.

Panaši padėtis yra ir kitose automobilių bendrovėse: Forde ir Chryslerje. Daug darbininkų gali tapti bedarbiais.

Sovietai nori pirkti ilgas distancijas nuskrendantį 747 SP lėktuvą, kuris yra trumpesnis už keleivius vežiojančio 747 lėktuvo modelį.

Baltimorės gyventojai Charles ir Karen Rohrer ilgai neturėjo vaikų. Ji pradėjo gerti vaisingumą skatinančias tabletes. Prieš dvi savaites ji pagimdė penkis kūdikius.

KISSINGERIS BANDYS PAGERINTI AMERIKOS - INDIJOS SANTYKIUS

NEW DELHI. — Sekmdienį valstybės sekretorius Kissingeris atskrido į Indiją trijų dienų vizito. Indijos spauda iš šio atsilankymo daug tikisi, nes Indijos santykiai su Amerika yra blogi nuo pat 1971 metų Indijos-Pakistano karo, po kurio Amerika nutraukė paramą Indijai. Pakistanas kariavo iš Amerikos gautais ginklais ir Indija labai nenori, kad Amerika vėl pradėtų siųsti Pakistanui ginklus. Paskutinį kartą, kai Kissingeris buvo Indijoje 1971 m. liepos mėn. jo pasitarimai su premjere Indira Gandhi baigėsi nekaip. Paaikėjo, kad jis iš Indijos nuvyko į Pakistaną, o iš čia slapta pirmą kartą aplankė Kiniją. Tas Kissingerio žygis parodė Indijai, kad Pakistanu Amerika geriau pasitiki, negu Indija.

Fanfani atsisakė sudaryti valdžią

ROMA. — Po 11 dienų derybų ir bandymų Italijos nominuotas premjeras Fanfani pranešė prezidentui Leone, kad jis nepajėgia sudaryti naujos vyriausybės. Prezidentas pradėjo pasitarimus su partijų vadais, ieškodamas naujo kandidato.

Buvusioji krikščionių demokratų, socialdemokratų, socialistų koalicija, pasitraukė spalio 3 d. dėl nesutarimų tarp socialdemokratų ir socialistų, kurie rugšėjo 19 paskelbė pareiškimą, kuriame pasisakė už "pažangios demokratijos ugdymą bendradarbiaujant su komunistų partija". Socialdemokratai griežtai nusistatę neleisti komunistų į valdžią. Jie reikalauja vyriausybės kuri pabrėžtų tamprius Italijos ryšius su NATO valstybėmis ir su Europos rinka. Socialdemokratas Mario Tanasi, kuris buvo paskutinėje vyriausybės finansų ministeris, pabrėžė, kad koaliciją saardė socialistai. Tanasi siūlė prarasti naujus parlamento rinkimus, kurie užbaigtų susidariusią vyriausybės krizę.

Mirė Furceva

MASKVA. — Penktadienį Sovietų Sąjungoje nuo širdies smūgio mirė Jekaterina Furceva, 63 metų amžiaus. Ji nuo 1960 metų buvo vyriausybės kultūros ministerė.

Mažai reikali turėjusi su kultūra, Furceva iškilo komunistų partijos aparate ir net pasiekė Maskvos sekretorės pareigas ir partijos prezidiumo centro komitete, iš kurio ji buvo pašalinta 1960 m.

Furceva buvo ištikima Chruščiovo bendradarbė ir gavo iš jo kultūros ministerijos tvarkymą, nors tikrieji sovietinės kultūros valdytojai buvo Michailas Suslovas, partijos ideologas, ir Piotras Demiševs, — partijos sekretorius kultūros reikalams.

Šiais metais Furceva apsiškanalino, kai paaikėjo, jog ji valdžios kainomis supirko statybos medžiagą ir pasistatė savo dukters vardu ištaigingą vilą. Ji oficialiai buvo partijos papeikta, jai teko sugrąžinti didelę pinigų ir ji nebuvo išstatyta į Aukščiausiąjį Sovietą. Tik jos ašarojimas Brežnevo kabinete išgelbėjo Furceva nuo griežtės baudsmės. Padėjo ir jos vyras, užsienio reikalų viceministeris, Nikalojus Firjubinas.

SAIGINAS. — Nepakeldami vis didėjančios kritikos iš Pietų Vietnamo vyriausybės pasitraukė keturi ministrai: žemės ūkio, ekonomikos, finansų ir informacijos.

Kissingeris Indijoje svarstys ir maisto krizės klausimus. Galimas daiktas, kad jis pažadės Indijai geromis sąlygomis javų. Norima sudaryti bendrą komisiją prekybos, mokslinio ir kultūrinio bendradarbiavimo plėtimui.

Vienas opus klausimas, kuri Kissingeris išskels, yra Indijos atominės bombos reikalai. Kissingeris bijo, kad neturtinga ir krizės pergyvenanti Indija gali parduoti už kviečius ar naftą savo atominių bombų paslaptis kuriai nors turtingai Viduriniųjų Rytų valstybei, kas sukeltų labai pavojingas ginklų lenktynes.

Arabų vadų konferencija

RABATAS. — Arabų valstybių vadai pradėjo konferenciją Maroke labai sustiprintos apsaugos ženkle. Mieste viešpatuoja įtemptas ir nervingumas. Apie 6,000 vyrų saugo 19 delegacijų. Rabato aerodromas uždarytas tarptautiniams lėktuvams, kad arabų prezidentai ir karaliai galėtų netrukdomi nusiiešti su savais lėktuvais. Visi keliai vedą į aerodromą yra perkirsti policijos barikadų, prie kurių kiekvienas automobilis yra iškrečiamas.

Prieš šią konferenciją įvykusi arabų užsienio reikalų ministerių konferencija rekomendavo atiduoti Palestinos Išlaisvinimo Organizacijai visas Izraelio šiuo metu okupuotas Jordano žemes. Jordanas šią rekomendaciją pasmerkė. Arabų vadai svarsto žinią, kad valstybės sekretorius Kissingeris įspėjo Egiptą ir Jordaną, kad jis negalės tinkamai tarpininkauti, jei palestiniečiams bus pažadėtos Jordano teritorijos.

Irakas ir Libija prieštariauja, bet kokioms deryboms su Izraeliu, tačiau kiti suvažiavimo dalyviai, net ir palestiniečiai, deryboms pritaria ir supranta, kad derybose tik su Amerikos spaudimo pagalba galima priversti Izraelį pasitraukti iš okupuotų žemių.

JERUZALĖ. — Naujų imigrantų priėmimo ministeris Shlomo Rosen pareiškė, kad pradėta 23,000 naujų namų statyba bus baigta 1975 m. Izraelis, laukdamas padidėjusios imigracijos iš Sovietų Sąjungos, rūpinasi, kur surasti imigrantams darbų ir butų.

NEW YORKAS. — Prezidentui Fordui raginant amerikiečius taupyti ir, "suveržti diržus", naftos bendrovės paskelbė vėl didelius pelnus per praėjusius 9 mėnesius. Texaco pelnas padidėjo 23%.

Kubos ministeris Raul Roa pasakė Jungtinėse Tautose, kad Kuba neįsimegs su JAV diplomatinio ryšio, kol nebus panaikintos Amerikos ekonominės sankcijos ir blokadė.

NAUJIEŅISKI MOMENTAI

Ar Šlūpas organizavo katalikų parapijas?

Viešojoje dr. Jono Šlūpo veikla prieš akis iš pradžių atšaukiant, jis mums prisistato tokia kokia asmenybė, kad nestebinti, jei iškiam joks mūsų biografas ar istorikas nėra išdrįsęs parašyti išsamios ir įtikinančios jo biografijos.

Naujienose paskelbtos Alekos Davenienės dailės kabinas 58-tam S.L.A. seimui Bostone, nori momentui pūkių atitikti, tikrovė buvo džiaugsminga lakūtas giesmės, kur dangus visados žydus, be debesių.

„Ai kada kas nors dr. Šlūpa paklietė parapijų organizatoriui. Čia jam kažin ar tik nepadaroma lokio patarnavimas, kuris, kaip pasaka sako, pasireiškė girtin noru nusilinti ant saldių miegančio savininko kaktos nutūpūs muselė. Lokys pasigriebė akmeną, tškė muselė, užmušdamas ją, bet sykiu ir savo geradari. Žinant dr. Šlūpo kietą jį ngarkautį prieš katalikų kunigus ir tikėjimą, parapijų organizatorių jį keliant, kas nors klunksi.

LIETUVOS VARDŲ KILME

Ungėdai nori patirti, iš kur yra kilęs Lietuvos vardas, bet žinoti, yra parasta daug knygų ir brošiūr. Lietuvių miltinimui atsivėrus atsiminimams ir metraščiams. Ten minimas ir Lietuva vardas.

Juozas Venclova, dirbęs prie šios studijos 20 metų, pėrtėjęs anksčiau daug senų dokumentų. Savo studijoje jis nurodė kelių „uodžių metrikacijų ir surasė Lietuvos praeitį tiečiančias knygas. Jis perskaitė šimtus knygų ir parasė 52 ps. knygele, pavadinusi LIETUVOS VARDŲ KILME. Minkšti viršeliai, kaina \$2. Knygėlė tūris bus puslapis, jei du doleriai atsisiųsite šiuo adresu: NAUJENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

IKGAMETIO BALFO PIRMININKO, PRELATO J. B. KONCIAUS knyga ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS

404 dideli puslapiai, daug nuotraukų. Kieti viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00. Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, stumtasiams stumtiniui ir Vokietijai ir kitas tremties vietos. Knygą pasiūsiame adresatui, jei prisijusite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

J. AUGUSTAITIS ANTAŅAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 ps. knyga. Kaina \$2.50. Nei vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomą Lietuvą ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaitis paruoštos studijos. Ši knyga būtina kiekvienam, norinčiam pažinti ne tik Lietuvos praeitį, bet ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantį žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitis knyga galima gauti „Naujienose“ dar valandoms. Ką negali užtiėti ir prašomas perėti \$2.50 čekiu arba Money Orderiu, pridėnant 20 c. persiuntimui paštu, tokiu adresu:

NAUJENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

POEZIJOS VEIKALAI

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradėjo per upatį sniegą lėpia lazdymu, išskleidė matyti deimani spindinti žiedą, apskaito medžių šakas žygiams, kaip kaitelėms ir panauži įvėsi ir gamtos vaizdų ir garų stebuklus. Dramatiškai besikeičiančios gamtos kečavauzduose avojuoja juokauja ir verksa poetai, pajėgiami išreikšti žodžiais jausmų ir minties gelmes.

Naujienose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

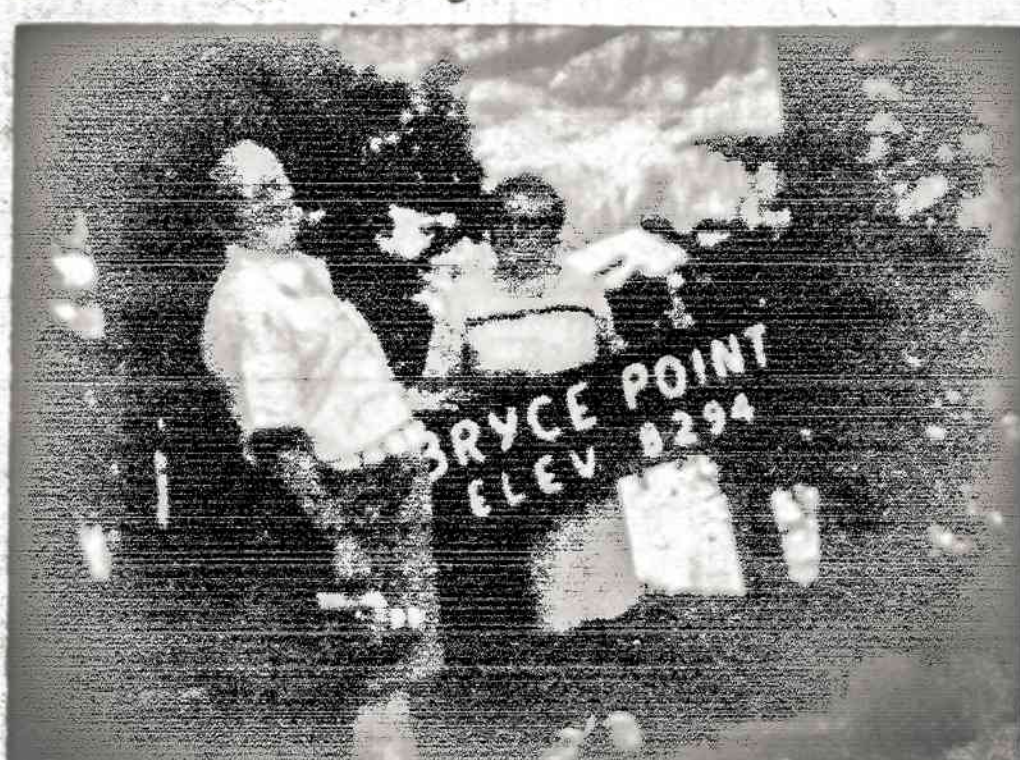
1. J. Augustaitis: VAIČIŲNĖ, ŽVAGZDĖTOS NAKTYS. Didelio formato, 120 ps. kaina \$1.00.
2. Jurgis Baltušaitis: ŽEMES PAKOPOS. Kiegyos, giesmės, poemos. Kiekyumo formato, 157 ps. kaina \$1.00.
3. Burky J. J. ELERASČIAI IR RASTAI. 155 ps. \$1.50.
4. Vincas Jonikas, LYDEJAI VIEŅIA VETROJE. Didu rinktinė, 108 ps. kaina \$3.00.
5. Kleopas Jurgelionis, GLUDI — LIUDI. Lyrikos eilės, 105 ps. \$2.00.
6. Antolijus Kairys, AUKSINIS SEJA. Eilėraščių, 98 ps. \$2.00.
7. Nadas Rastenis, TRIU RŪJŲ SVENTĖ. Eilėraščių, 98 ps. \$2.50.
8. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKŠČIAI, Antano Baranausko „Anykščių Šilvė“, vertimas, 42 ps. \$2.00.
9. Balys Rukša, UGNIES PARDAVĖJAS. Eilės, 95 ps. \$1.00.
10. Stevas Santaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 ps. \$3.00.
11. Stevas Santaras, AUKOS TAUSI. 64 lyrikos knyga, 132 ps. \$2.50.
12. Petras Sagaitis, SAULĖLEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eilėraščių rinktinė, 92 ps. \$1.00.
13. Petras Sagaitis, PLAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščių, 112 ps. \$1.00.
14. Egonas Grudinis, AUKOJOS IŠ SMELIS. Eilės, 70 ps. \$1.00.
15. Elena Tumėnė, KARALIAI IR EVENTAI. Eilėraščių, 80 ps. \$2.50.
16. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 ps. \$2.00.
17. Jonas Valaitis, SENOVES LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 ps. \$1.00.
18. Adomas Jazas, BOK PALAIMINTAS. Poezija, 115 ps. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsiųskti į Naujienos raštinę arba užsakyti paštu pridėnant čekį ar piniginių orderį.

NAUJENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

VAMBUŲ ATOSTOGOS

Žurnalistas ir fotografas Alfonsas Vambutas su žmona atostogavo Vakarų valstyjose. Pavėslie matome Vambutus Bryce viršukalnėje.

Rašytojas Alfonsas Vambutas su visa savo šeima ir anuku Juozuku, močiute ir rugpūčio 1 d. rugsėjo 18 atostogavo Great Salt City, Utah, ir apžiūrėjo DUP muziejų, Eagle Gate, Hansen Planetarium, Historical Society, Hogie Zoo, International Peace Gardens, Liberty Park and Tracy Aviary, Pioneer Craft House, Pioneer Trail Square ir kt. Trolley Square, Salt Lake, State Capitol rūmų iš vidaus ir parką, Temple Square (Mormonų bažnyčia), Universiteto of Utah, Arrow Press Square, Konecnot open-pit copper mine ir kitos įžymybės vietas. Iš ten į Cedar City (Utah).

„Užkūp ant 9,000 pėdų aukšt. kalno, akys tuo neapsakomos gamtos grožybės apmetė, Zion ir Cedar Beaks National Park, vėliau Bryce ir Grand Canyon vietoje, kur kalno tarpkeliai rutulioja stačiais, paligais, paplokščiais, apvaliais gubrais, gilios bedugnėmis bei kabinėmis formomis, kurie patvirtina ar žemės rutuliojimo gaudysius susiformavusius, kur jie išorinė forma, nūdien, tarsi, išdėdinti galinai blyoja, kad pasaulyje nieko amžino nebuvo ir nebūs.“

Paskiau atsidūrė Nevadoje, Reno ir Lake Tahoe ir jos apylinkėse, apžiūrėjo Las Vegas kazino centrą, Truputį pagėmėlavę, nuvyko į San Francisco ir jos apylinkę. Aplankė Japanese Tea Garden ir Golden Gate Park, Golden Gate Bridge, Fort Point, Balchatha Museum Ship, North

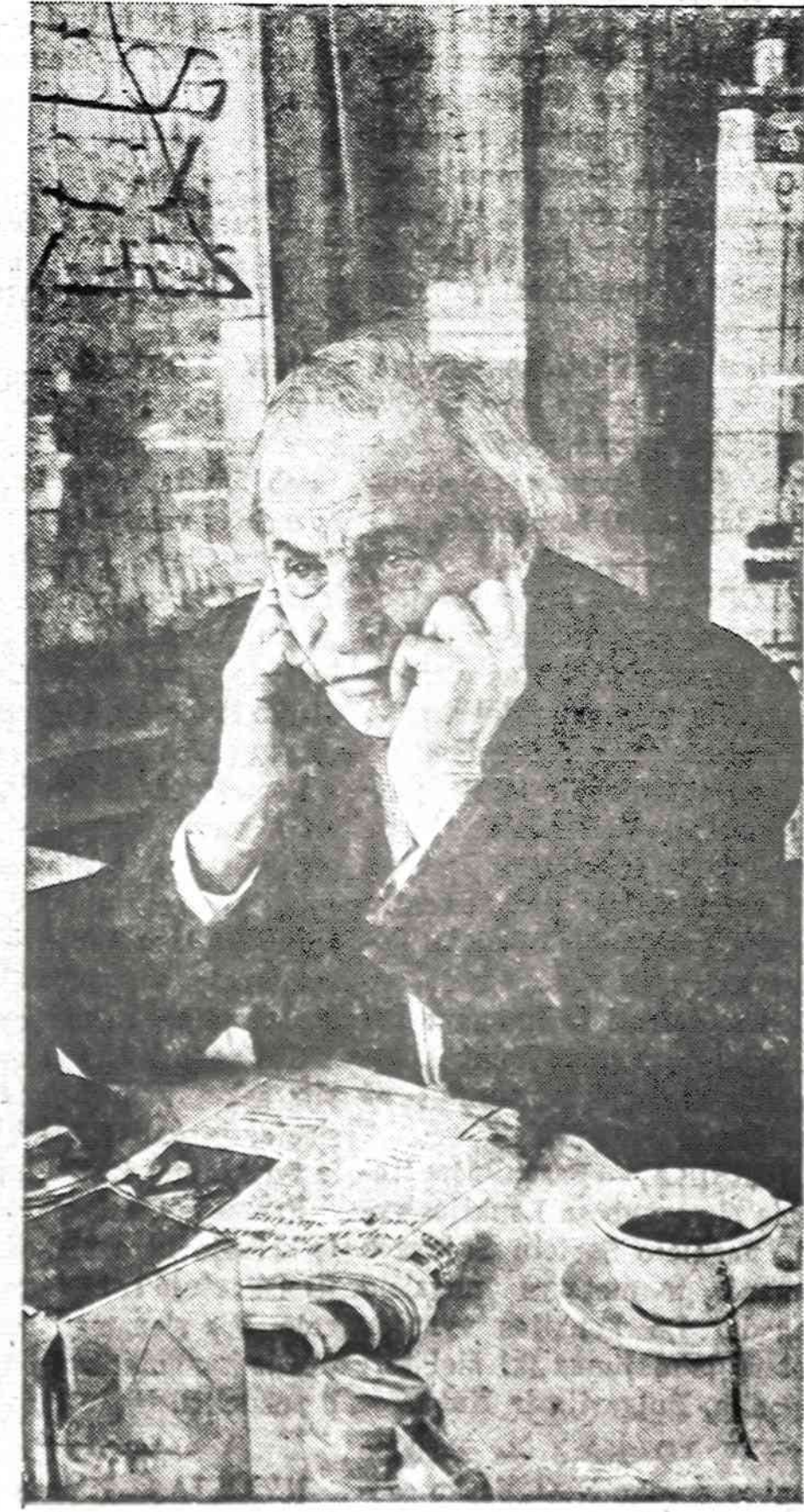
jeigu vienas ar kitas atsiranda kur, tai Kristaus mokslo tuojau maišo su lenkyste ir su lenkimu lietuvininkų. Taip tai, nes, lietuvininkai Naujo Jorko susitaismė draugystę, kur priima vardą „sv. Traicės“, ir norime gauti kunigę lietuvininką ir tevyne!“

Nėra tiksliai žinoma, ar Jono Šlūpo ir Miko Tvarausko liepas 20 lankytas susirinkimams po steigiamasis sv. Traicės draugystės, ar antras, trečias, ar ketvirtas. Jei steigiamasis, tai tikslus kun. J. Žilinskio žodžiai, kad „tęsiame laiko randame susitvėrusią parapiją draugystę“, kurios prezidentas ta mėnesį rašė Aušrai, kviesdamas kurį Lietuvos kunigą atvykti klebonu. Nežinoma, kuriuo šaltiniu kun. J. Žilinkas (kuris Amerikon atvyko 1893 — devynerius metus po Šlūpo) atsidūrė, sakdamas „Organizavimui užsiėmė Šlūpas, kuris ragino, kad lietuviai visur našias parapijas tvirtų“

Į mėnesį laiko, būtent 1884 rugpūčio 12, siūlyė New York-ke apsigyvenęs Vincas Dziankauskas parabė Aušrai laisčia, pasirašydamas „Vardan liet. N. Jorko parapijos draug. sv. Traicės, prezidentas V. Dziankauskas (jėi buvo steigiamasis) sukvietė ne Šlūpas. Šis jį įtejojo su M. Tvarausku ir rado į šimtą lietuvių, besitariančių bažnytiniais reikalais.“

Pradžioje Al. Smitho rekomendacija „Let's look at the record, baigkime jo pareikškimu, kuris labai tinka teigiamam būk Šlūpas organizavo bent sv. Traicės parapiją New York: No matter how thin you slice it, it's still boloney.“ — Nežinrin kaip plonai bėpiuatsutūmėtė, vis tiek gausitė nesąmonę. IMPAS

Why should you join the Payroll Savings Plan now? Maybe you'll find out later.

The future can be too late for saving. So if you want security, you'd better start today. The Payroll Savings Plan makes it easy. Because an amount you choose is automatically set aside from each paycheck to buy U.S. Savings Bonds. That way, your savings build year after year. So start today. Because tomorrow, today will be yesterday.

Take stock in America. Join the Payroll Savings Plan.

NAUJENOS

1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

GIRTAS SUO

Atėnuose, Graikijos sostinėje, poliecininkai Domikėlis Ladas teko įvykdyti keistą arbatą. Jis areštavo policijos Jm Miliją, kuris prisilaukė langams vėlyti ir pasigėrė. Šio naktiniai buvo uždarytas vienuolė išspagijoti.

◆ Dega be ugnies, muša be lazdos.

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITOS SKAITYTI NAUJENAS

DI KAZYS GRINUS ATSIMINIMAI IR MINTYS

II tmuo. 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.

Užsėdus Dr. Kazio Grinuso Komitetas. Knyga galima nusipirkti „Naujienose“ už \$5.00, užsakant paštu reikia pridėti 25 centus pašto išlaikymui. Taip pat galima įsigyti ir pirmą „Atsiminimų ir Mintys“ (nėraite) už \$2.00.

NAUJENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago, 60608

GEROS DOVANOS

ŠIOS KNYGOS PARDOUAMOS DABAR „NAUJENOSE“ su DIDELIEMS NUOLAIDOMIS:

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, prevencija ir gydymas. Kietas viršeliai, 120 puslapių, 160 ps. \$3.00. Minkštas viršeliai tik \$2.00.

Dr. A. J. Gussen — AUKSTA KULTūra — ŽIAURUS ŽMONES. Keltinės po Europą spūdinių. Viešoje \$2.00 darbo tik \$1.50.

Galima taip pat užsisakyti paštu, atsiuntus čekį arba money orderį.

NAUJENOS

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

T. PIRMOJI

PIRMOJI BOLŠEVIKŲ OKUPACIJA

(Atsiminimų nuotraupos iš 1918–1919 metų)

1918 metų pabaigoje į Lietuvą pradėjo verštis dvi rusų bolševikų armijos. Jų tikslas buvo okupuoti ne tik Lietuvą, bet ir, prastarūs pro ją, paremti tuo metu mirkiojai besirėkėjusius Vokietijos komunistus.

X armija turėjo verštis Ryga-Siauliai-Tilke kryptimi, o Y armija — Minkas — Vilnius — Kaunas-Irutiš kryptimi. Ten, Tilžės-Irutiš rajone, abi armijos turėjo susijungti ir bendrai veikdoms užimti Rytprūsius, o gal net pasiekti ir Berlyną.

Kietas lietuvių savanorių ir partizanų pasipriešinimas prie Alytus, Šėtos ir Kedainių ir dar tebebuvių žemaitiškos vokiečių kariuomenės dalinių veiksmams privertė raudonuosius sustoti. Frontas stabilizavosi apytikriai Seta-Ramygala-Panevėžys — Pasvalys riboje, kurioje išsilaikė iki 1919 m. gegužės mėnesio vidurio.

Okupavę dalį Lietuvos, bolševikai tuojau įvedė savo administraciją. Buvusi, vokiečių įvestą, Lietuvos administracinę pa-

dalinių bolševikai dar susum-

okino. Iš buvusio Panevėžio ap-

skritio jie sudarė Panevėžio ir

Kupiškio apskritys, o iš Su-

bačiaus valdėjas — Subačiaus

ir Gelazių valėjas.

Administracinių vienetų gau-

sumu ir tankumu bolševikai sie-

kie kiel galint giliau įsibrauti į

žmonių gyvenimą, jį veiksmi-

gai sekti ir užgnaužti išslyk bet-

kokią galimą opoziciją.

Valsčių revoliuciniai komite-

tai susidarė iš slapta ankščiau

veikusiu bolševikinių celiukų.

Niekas jų nerinko. Gyventojai

buvo pastatyti prieš įvykusius

faktus. Tik kaimų seniūnus „re-

voliucinė bolševikinė valdžia“

leido išsirinkti patiems gyven-

tams savotišką būdą. Čia at-

paaskosiu, kaip vyko senitino

rinkimai mano gimtinėje, Palau-

kių kaime.

1919 m. apie sausio mėn. vi-

durį visi kaimo gyventojai buvo

susaukti į sveig seniūnų rink-

ti. Keturių ginkluotų milicinin-

kų lydimas, į susirinkimą atvyko

Gelazių revoliucinio komiteto

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!

5 1/2% a year

OUR SAVINGS CERTIFICATES

EARN UP TO **7 1/2%**

see us for **HOME financing.**

AT OUR LOW RATES

WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMACK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KAZANAUŠKAS, President Tel: 847-7747

HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

69 YEARS SERVING CHICAGOLAND

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenė ir išmokoje daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraudėms nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudimą ir ilgą paslaugą, kuri yra pigi, nes SUSIUVIETIMAS neteikia pelno, o tikla patarnavimas savitarpinė paslaugos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdraudė tikrai ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti tvirtų kintų reikalingas apdraudėms nuo \$100.00 iki \$100,000.00.

SLA — įamulni duoda gerą Taupymą Apdraudė — Endowment Insurance, kad įamulni gautų pinigų aukšto mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigi TERM apdraudę: už \$1,000.00 apdraudė tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALŲ APDRAUDA naudinga visko amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviški KLBUR ir draugų nariams. Už \$1,000.00 akcidentals apdraudė mokeskis \$2.00 ir metus.

SLA — knopus yra daugumoj lietuvių kolonijai. Kreipkitės į knopus veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysit: LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA 307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

Neseniai išėjusi laukta Juozės Vaičiūnienės knyga **TAUTINIŲ ŠOKIŲ SVENČIŲ TAKAIS**

100 didelio formato psl., daug paveiklų. Kaina \$2.00.

Persituntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui. Ansamblių, chorų, grupės, užsukusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pastundiant čekį ar Money orderį tokiu adresu: **NAUJENOS** 1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Elektrifikuoti metodu Plieno plokštys senų, sunaudotų filmų sidabro prilimpa ant nerūdijančio plieno plokštė ir vėliau darbininkai nukelia sidabro gabaličius.

pirmininkas Gronskis (brolis, vilniečiams žinomo kun. Gronskio, nužudytą pataisos namų auklėtinį). Jis ir vadovavo sveigai. Pareikšė, kad dabar esame raudonosios armijos išlaisvinti ir turime klausyti revoliucinės valdžios. Kas pareikštų koki nepasitenkinimą, parodytų neklusnumą ar netraukišią nusiteikimą revoliuciniui organui atsigalvoti, tas bus pasijustas į Kupiškį prie pilialiknio (ten buvo vykdomos egzekucijos — sušaudymai).

Po tokios grėsmingos įžangos Gronskis pareiškė, kad senitnu turime išrinkti to paties kalno šalininką Povilą Špelį. Špelio kandidatūra buvo priminta daugumai susirinkusių, bet ūkininkas Galinis paprašė žodžio ir pareiškė: „Kam gi čia dar tie rinkimai, kai Špelis jau paskirtas senitnu. Jeigu neleidžiant statyti kitių kandidatų — mes nebusuom!“

„Kas nebusuos — šandien pat bus prie pilialiknio“, — atrežė Gronskis. — „Kas prieš Špelio kandidatūrą — pakelti rankas“, — sukomandavo jis.

Niekas neisdrįso pakelti ranką. Gelazių valdžia revoliucinius komitetas greitai parodė savo veidą. Vieną dieną jo pareigūnai atėmė iš Gelazių miestelio klebono metrikacijos knygas ir nugabeno jas į Gakinių dvargą, revoliucinio komiteto būveinę. Revkomas paskelbė, kad nuo šios dienos metrikaciją vykdys jis pats.

Rytojaus dieną keletas davatų ir keletas to bažnytkaimio gyventojų — darbininkų netikėtai įsibrovė į revkomos raštinę, pargėbė metrikacijos knygas ir jas grąžino klebonui. Po poros dienų atvyko iš Kupiškio būrys rusų raudonarmiečių ir, vietos milicininkų padedamas, suėmė ir išvežė į Kupiškio kalėjimą dvylia ūkininkų. Visi stebėjosi, kad

suimtųjų tarpe kai tik ne vie-

no iš dalyvavusių metrikacijų knygų atėmimo, o suimti visai niekui dėti žmonės. Revkomas pūkiškai žinojo visus tiesioginius incidento kaltininkus, tačiau visi jie buvo nepasituri, ir „darbininkų valdžiai“ nesaugu buvo bausti darbininkus. Represijos, tad, buvo pritaikintos nekal-

tiesiems, bet pasifurintiesiems. Teroras diena iš dienos didėjo. Nerimas, baimė ir kartu neapiktina tolydžio augo.

Toji apylinkė, kad bolševikai turėjo okupacijos metu buvo sugebėję suorganizuoti slap-
stai raudonąją gvardiją, revkomas bei raudonąją miliciją ir jiems reikiamu momentu pasidaryti padėties viešpatėlis, man kėlė klausimus: kodėl mes buvome tokie neorganizuoti ir nepasirengę? O gal dabar galima būtų kaitk padaryti?

Visuotinis gyventojų nepasitenkinimas esamąja bukle rodė, kad daug ką galima padaryti. Nusprendžiau, tad, veikti. Tuojau atsisakio ir proga. Greitame Pačerio dvare raudonieji buvo įsteigę milicijos punktą, ten apsigyveno trys milicininkai. Jų tikslas buvo aiškus — sekti mūsų kaimą. Reikia, vadinasi, juos išbaityti.

Vienas mano suokalbininkų pasirašė turis paslėpęs 12 colių nesproguojantį artilerijos sviedinį. Nutariam jį panaudoti. Vieną labai miogštą dieną abu pakaitomis veikėme sunkų sviedinį prie Pačerio dvaro. Prie dvaro sodo sukratum duobę lauzą, padegam jį ir, įritinę sviedinį, skubiai pasitraukiam.

Smarkus sprogiams, sudrebin žemę. Dvaro rūmų langai išburo. Milicininkai pabėgo iš dvaro ir jį į nebeįgijo. Tikslas, nors ir vaikiškoms priemonėms, pasiekta.

Pasiekimas skatina didesniems žygiams. Veikti pasiryžusių vyrių turu jau dvylia. Vieną tamsią naktį visi dvylia žygiuojame po tiesumų, per laukus ir krūmus į Gakinių dvargą. Mūsų tikslas — pagasinti patį revkomą. Pėdaskamas sumetę apelname dvargą ir prisistatiname prie jo iš rytu pusės. Dvaro rūmų langai apšviesti — revkomas dirba naktimis. Į dvaro rūmus praplūpsa dvylia šautuvų. Po dešimties minčių sustabdau patį, ir, vėl mėtydamai pėdas, grįžtame laukais ir po krūmus.

Vėliau teko patirti, kad niekas iš žmonių nenukentėjo, bet narsusis Gronskis netrukus susigro ir išvažiavo į Kupiškį gydytis. Teroras kuriam laikui ap-

siems ūkininkams bolševikinės santvarkos tobulumą ir raudonosios armijos galingumą. Ūkininkai klausosi paniūrė, niekas ne replikuoja, niekas nekelia jokių klausimų. Tuo pat metu iš vakarų pusės atsikreia retkarčiai artilerijos šaudymo atgarsiai. Tai raudonoji armija žygiuoja į Kauną“, — patetistiškai šaukia P-ajuojis. „O gal tie driskiai jau bėga?“ — šnibžda man greta stovįs jaunuolis. Pavadinu jį nuolatiau nuo minos, paprašiau jį parinkti dar viena kitą patikimą vaikimą ir laukti manęs pavieskely į Subačiaus stotį.

Susitikus su jaunuoliais sutarėme vietoje, padalinau jiems gautus atsišaukimus ir paprašiau kuo greičiausia paskieikti. Iš paskalbėjimo su jais sumedau, kad jie tinka ir didiesiems veiksmams. Kiekvienam jų pavaidžiau pasirinkti dar po du bendradarbius ir naktį, vasario 15-16 d. nutraukti telefono laidus pailiai geležinkelį Panevėžys-Kupiškis ir paliai vieškelį Subačiaus-Vabalninkas. Vyrukai entuziasingai sutiko uždavinį įvykdyti ir sąžiningai jį įvykdė. Aš gi su dviem savo grupės nariais teletelefono — telegrafo laidus pailiai geležinkelį tarp Ašchengalų ir Bigailių k. Subačiaus stotis buvo ryšio mazgas, pro ją ejo Vilnius. Ryga ir Daugpilis-Panevėžys laida. Raudonosios armijos augštieji štabai pasijuto atskirti nuo fronto dalinių. Iš Daugpilio atvyko specialus traukinys ir tik i trečią dieną atstatė nuverstus stulpus bei nutraukio laidus. Taip mes buvome paminėję pirmąją Vasario 16-osios šventę.

Kad bolševikai neišsifurto mūsų slapto sambario, reikėjo laikyti griežiausią slaptumą ir drausmę. Tai pūkiatė sekėsi — svarbiais atvejais lietuviai moka laikyti liežuvių už durti. Slaptos veiklos nepakanka vien tik

Užtat bolševikų administracijos pažūra ir mane buvo visai kitokia. Palaukių kaimo jaunimas buvo laikomas „pazangiu“. Aš asmeniskai sulaukau netikėto svečio iš Panevėžio. Tai buvo manas dar pradžios mokyklos laikų draugas Zėkas. Jis pasiilė mano keltis į Panevėžį ir užimti „gerą“ vietą bolševikinėje administracijoje. Atsakiu, kad iš principo su pasiūlymu sutinku, bet dar bent mėnesį pasiliksiu kaime, nes turiu susivežti iš mėsio pirktus rąstus per karą su degusiais tėviškės ūkio trobesiams atstatyti. Išsiskyrėme su Zėku geraiis draugais.

(Santarvė, 1954)

Prof. Vaclovo Biržiškos **SENUŲ LIETUVIŠKŲ KNYGISTORIJA**

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, antrajame 226 puslapiai, Abu tomai minkštos viršeliai, paroduami už \$4.00, o kietose viršeliuose už \$6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigus pasiūsite tokiu adresu: **NAUJENOS** 1739 So. Halsted Street Chicago, Illinois 60608

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months. Canada \$24.04 per year; other countries \$25.00 per year.	
Subscription Rates:	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiesčiuose:	
metams \$24.00	
pusei metų \$13.00	
trims mėnesiams \$7.50	
vienam mėnesiui \$3.00	
Kitoje JAV vietoje:	
metams \$22.00	
pusei metų \$12.00	
trims mėnesiams \$7.50	
vienam mėnesiui \$3.00	
NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.	

Neskuba atiduoti rusams bulvių

Praeitais metais, kai Sovietų Sąjungoje neuždėdavo bulvės ir Kremliui ponai nenorėjo palikti Maskvos be šio svarbaus produkto, iš Lietuvos buvo išvežtos dar ne užaugusios bulvės. Medicinos studentus valdžia varė į laukus, kad tiksliai laiku nukastų visas bulves ir "parduotų valstybei". Visi jau žino, ką tas "pardavimas valstybei" reiškia. Tai tikras bulvių konfiskavimas. Sovietų valdžia pati nustato bulvės pačias mažiausias kainas, atima jas iš žmonių ir primeta kelias kapeikas. Praeitais metais krautuvėse bulvių nebuvo. Juodoje rinkoje tekdavo mokėti 12 kartų brangiau, negu valdžia mokėdavo bulvių augintojams.

Kiekvieną rudenį sovietinė valdžia skelbia specialiai paruoštas statistikas. Jau nuo spalio pradžios tas žinias pradeda rinkti ir skelbti. Kiekvieną dieną paskelbia, kiek lietuviai iki tos dienos atidavė bulvių "valstybei". Oficialiai rašoma, kad bulvės suvežamos į valstybės sandėlius, kad vėliau, pagal reikalą, tomis bulvėmis galėtų maitinti gyventojus. Bet kai bulvės nuvežamos, tai lietuviai daugiau jų nebeužima. Lietuvos bulvės yra geros, skanios, miltingos, užtat Lietuvos bulvėmis pirmiausia aprūpina Maskvą. Ten gyvena patys aukščiausieji sovietinio imperializmo biurokratai, kariuomenės maršalai, policijos generolai ir užsienio diplomatai. Pirmiems lietuviškos bulvės reikalingos sveikatai palaikyti, o antriems jos būtinos geram sovietų ūkio vardui išlaikyti.

"Tarybinėje" Lietuvoje yra sudaryta bulvių ministerija. Taip, žinoma, ji nesivadiną, bet bulvės yra didžiausias jos rūpestis. Neiviena kita "tarybinė" Lietuvos ministerija neturi tokio gero aparato bulvės kontroliuoti, kokią turi bulvių ministerija. Ta ministerija neveikia pavasari, kai reikia bulvės sodinti ir jas prižiūrėti; kai žemdirbiams reikia rūpintis sėklomis. Ji pradeda veikti tik rudenį, rugsėjo pabaigoje ir spalio pradžioje. Oficialiai ji vadinasi "Lietuvos TSR paruošų ministerija". Be bulvių, ji dar rūpinasi surinkti daržoves ir cukrinius runkelius. Daržovių Lietuvoje mažai teaugina, nes kolchozams neapsimoka daržovės auginimas. Yra pora kolchozų, kurie tik daržovėmis tesirūpina, bet šis darbas nepelningas. Ministerija bulvėms konfiskuoti kiekvieną dieną paruošia specialų pranešimą, kurį Tiesa skelbia per šešias pirmo puslapio skiltes. Jis vadinasi "Laiku atliktame pareigų valstybei".

Štai ką praneša oficialus bulvių ministerijos pranešimas:

"Pastaruoju metu neblogų rezultatų, kasdami bulves ir parduodami jas valstybei, pasiekė Skuodo, Varėnos, Trakų, Šalčininkų bei Lazdijų rajonų žemdirbiai. Jie gali dar šią savaitę užbaigti bulvių paruošimą. Sparčiau parduoda bulves Panevėžio, Alytaus, Kaišiadorių, Kėdainių rajonai.

Deja, daugumoje rajonų bulvių pardavimo tempai smarkiai sulėtėjo. Ypač turėtų sukristi labai atsiliekantys Švenčionių, Kupiškio, Mažeikių, Širvintų Rokiškio bei Zarasų rajonų žemdirbiai. Mažai bulvių pardavė ir Biržų, Jonavos, Šakių bei Tauragės rajonų ūkiai.

Būtina sparčiau ir organizuočiau nupirkti bulves iš gyventojų. Nepatenkinamai šis darbas organizuojamas Akmenės, Anykščių, Ignalinos, Kelmės bei Šiaulių rajonuose, nors čia gerokai atsiliekama ir vykdam bulvių pardavimo užduotį". (Tiesa, 1974 m. sp. 16 d., 1 psl.).

Bulvekasys jau eina prie galo, o Jurbarko rajonas "pardavė valstybei" tiksliai 37% bulvių, kurių Maskvos planuotojai tikėjosi gauti. Bulvingas Klaipėdos rajonas "pardavė" tiksliai 40% rusų pageidaujamų bulvių, o Kupiškis davė tik 45%.

Idomu, kad tie rajonai, kuriuose nepriklausomos Lietuvos laikais buvo platinami komunistiniai atsisaukimai, o retkarčiais jais buvo net aplipdomos tvoros, visai neskuba atiduoti "valstybei" priklausančių bulvių. Kupiškio ir Rokiškio apylinkėse buvo didokas savanorių kolchozininkų skaičius, o dabar jie lėčiausiai tas bulves veža rusams.

Priminimas "atlikti pareigą valstybei" baigiamas tokiu įsakymu:

"Rajonų ūkių vadovams, specialistams, taip pat supirkimu ir pervežimu užsiimančioms organizacijoms bei valstybinėms žemės ūkio produktų supirkimo ir kokybės inspekcijoms būtina mobilizuoti visas jėgas, įveikiant šių metų sunkumus, žymiai paspartinti derliaus suėmimą ir visą žemės ūkio produktų pardavimą valstybei". (Ten pat).

Atrodo, kad ir šiais metais, kaip ir praėjusiais, Lietuvos bulvės Maskvai labai rūpi. Ne tik "supirkimo" specialistai, bet išties "bulvių pervežimo organizacijos" ir "inspekcijos" turi "nugalėti sunkumus", "suimti šių derlių" ir viską išvežti į amžinai alkaną komunistinės sistemos centrą.

Anksčiau viešai žinias skelbdavo tiksliai apie valstybinių ūkių "bulvių pardavimą valstybei", o šiais metais jie jau rašo apie bulvių "supirkimą iš gyventojų". Iš ūkininkų jie atėmė žemę, jiems paliko tik po 60 arų daržovėms, o dabar jau reikalauja, kad ūkininkai atiduotų ir tuose keliuose aruose išaugintas bulves.

Kremliuje sėdintieji planuotojai nįpaučia sunkią žiemą, jeigu jie net daržuose augintas bulves nori atimti.

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI SKELBKITĖS NAUJIENOSE

VIII Amerikos Lietuvių Kongresas

(Komentarai)

(Tęsinys)

Jei revoliuciniame kelyje bolševikas sutinka nenugalimą kliūtį, tai privalo duoti du žingsnius atgal ir ieškoti kito kelio prie tikslo. Tai garsioji Kremliaus vartojama zig — zaginė politika, žinoma visiems sovietologams.

Leninas pirmas pritaikė savo sukurtą zig — zaginę politiką, kai jo įvesta karinio komunizmo sistema ištūmė Rusiją į badmetį ir tikėnė suirute. Akiivaizdoje neišvengiamo bankroto jis pasuko į NEPO politiką, kurios dėka tapo išgelbėtas komunizmas. Kai Stalinas su savo Molotovo — Ribbentropo politika pateko į Hitlerio spąstus, tai beiškodamas angly — saksų pagalbos, likvidavo Kominterną, panaikino Bezbožnikų Sąjungą, o popus tiesiog iš koncentracinių stovyklų pasiuntė į frontą, kad malda "za matušku Rosijū" pakeltų kritusią kareivių moralę. Ar ne taip pat Leninas ir Stalinas prof. Kaslo išrastos "liberalėjimo kreivės"?

Chruščiovo koegzistencijos politika ir Brežnevo detentės tėra tik nauji zig — zagai Sovietų ėjimuose, kad išaugotų savo kailį kinų grėsmės akivaizdoje. Tokių mokslių "deimanių" yra apstu ne vien Kaslo samprotavimuose, bet aplamai pas jaunos kartos intelektualus. Pabaigai norėčiau parodyti, kaip profesorius nelogiškai vysto savo samprotavimus. Jis sako: "Bet gerbiamejį kongreso dalyvi, nors politinė bei socialinė evoliucija yra žmonių bendruomenės istorinis neišvengiamumas...", o keliomis eilutėmis žemiau daro tokį teigimą: "Nėra šiandien jokių davinų ar reiškinių, kad sovietinė marksizmo teorija sovietinėje valstybėje būtų esminiai pakeista, modifikuota ar eitių į bent kokias nuolaidas Vakarų spaudimui". Kaip tai suprasti? Pasirodo, evoliucijos istorinį neišvengiamumą Kremlius gali sustabdyti kada nori ir kaip nori, netgi neatsižvelgiant į Vakarų spaudimą.

Toliau dar gražiau. Profesorius, po ilgų išvedžiojimų, nurodo Kongresui, kad reikia remtis Jungtinių Tautų Žmogaus teisių deklaracija, kad efektyviai padėjus lietuvių tautos laisvės kovai. Kaslas daro tokią išvadą: "Bet gerbiamejį, tarp Amerikos lietuvių senųjų

ir naujųjų ateivių. Senoji karta beveik visai nusigrįžo nuo Lietuvių Bendruomenės ir kitų naujų ateivių organizacijų. Paklaustas vieną senos kartos delegatą privarčiau, taip aiškino šį reikalą: "Matote, atvykę dy-pukai ėmė viską peikti, niekininti net pačią Ameriką. Mums, seniems amerikonom, yra brangi ir miela ši šalis. Mes sunkiai čia dirbome, kol įsikūrėme, o įsikūrę kiek įmanydami padėjome Lietuvai atgauti laisvę, padėjome jai atsistoti ant kojų, kokią sielvartą ir rūpestį pergyvenome, kai tėvynei pagrobė bolševikai. Gelbėjome ją galėjome, o ką sulaukėme nuo atvykusiųjų? Daug kas pasitaisė nuo to laiko, bet priešiškoji dviasia Amerikai neišnyko. Toji dviasia nustūmė įsą antrąją ir trečiąją kartą nuo lietuvių tautos ir jos reikalų. Daug ką galėtų padaryti jaunoji dy-pukų karta, bet jie suka okupantų pusėn. Tai tikras nelaimė Lietuvai, bet ką mes galime padaryti?", — užbaigė savo paaiškinimą.

Kaip matome, problema yra ne vien kalbinio pobūdžio, bet idejinio ir kvasinio. Viena yra aišku, kad naujieji ateiviai savo ideologiją ar pažiūrą neprimės. Tad kas lieka, jei norima juos įtraukti į lietuvių tautos darbą? Reikia naujiesiems ateiviams atsakyti nuo savo europietiškos kultūros ir persiorientuoti į amerikonišką. Jei ši operacija yra neįmanoma, tai ALTui nėra vietės praplėsti savo veiklos plotus.

Tas, kas čia pasakytą, toli gražu neišsemia visų problemų, bet atskleidžia tik tai, kas yra būtina suprastinti ir pažinti, kokiame padėtyje yra atsidūręs ALTas ir kas darytina, kad išvengus nelemų ėjimų sunkioje ir painioje lietuvių laisvės kovoje.

Kaip gydytojas, nežiūrint kokią religiją ar ideologiją priklauso tikrindamas žmogaus sveikatą, vadovaujasi medicinos mokslo ir patikrinimo daviniais, taip panašiai peržvelgiau Kongreso darbus.

Man rūpėjo ne Kongreso darbų kritika, bet kaip jis sprendė problemas, prieš kurias buvo pastatytas. Svarbu buvo nustatyti, ar Kongresas suprato patį tikrovę, kurioje yra atsidūrusi lietuvių tauta šiame istoriniame ir pasauliniame politiko kritiškaime posūkyje, ir kaip atitinkamai planavo savo veiklą atečiai.

(Pabaiga)

SKAITYK IR KITA PATARK SKAITYTI DEMOKRATINĖ DIENRAŠTIS "NAUJIENAS"

VARDYS IR ŠOVA APIE RAŠTIKIO ATSIMINIMUS

Rašo JONAS AUGUSTAITIS

12

Todėl Raštikis savo iniciatyva paskyrė Vitkauską I-sios divizijos vadu, jį išėmęs iš nepatikimos pozicijos ir tuomi paruošė Vitkauskui kelią į kariuomenės vadus. Kodėl jis tą padarė? Ar savo populiarumui, ar autoritetui kariuomenėje stiprinti — išskirti 14 metų nuošaliai laikomą, įtartą, nepatikimą karininką, ar kieno nors paprašytas? Tačiau tuomi Raštikis atidaro Vitkauskui ne tik užsklęstas duris į karjerą, bet net pats paskyrė jį divizijos vadu.

Kada Smetona dėl Vitkausko paskyrimo kalbėjosi su Merkiu, Raštikis nerašo. Tačiau išeina, kad prieš 1939 m. spalio 17 d., Vitkauską įvedimo kariuomenės į Vilnių ir esant satelitiniam Raštikiui Černiaus kabinetui (1939 m. III. 28 — 1939. XI. 21), o Merkiui — Kauno miesto burmistrui... Iš eina: trys generolai — Musteikis, Raštikis, Černius ištraukė Vitkauską iš "ištrėmimo" ir įstatė į pasikėlimo kelią... Tada Vitkauskas buvo paskirtas vadovauti specialiai sudarytos kariuomenės rinktinės — žygiui į Vilnių 1939 m. spalio mėn. 17 d., po Lietuvos — Sovietų pakto (spalio 10 d.) pasirašymo ir Vilniaus grąžinimo Lietuvai.

Raštikis tuo Vitkausko paskyrimu buvo labai nepatenkintas. Jis rašė ir skundėsi, kad tai rinktinėi turėjo vadovauti pats ka-

riuomenės vadas — jis pats! Toji rinktinė buvo sudaryta be jo, esant jam delegacijos nariu pakitui sudaryti Maskvoje (kiti nariai — Urbšys, Bizauskas, Norkaitis). Grįžęs ir radęs jau sudarytą rinktinę, tik kiek pataisęs, pakoregavęs bei įsakęs, kaip turi elgtis įeinant į Vilnių. Neiškęntes tačiau pasilikti beveiksmu, abi dienas važinėjo automobiliu žiūrėti, kaip žygiuoja toji rinktinė į Vilnių ir kaip ji įjygiavo į miestą ir kaip iškilmingai ji buvo gyventojų sutikta. Atrodo, turėjo būti visai natūralu, kad sugrįžusiam Raštikiui iš Maskvos, Štabo viršininkas turėjo pirmiausia jam raportuoti apie tos rinktinės sudarymą ir kieno įsakymu buvo paskirtas Vitkauskas, jai vadovauti. Esant Raštikiui Maskvoje, jį pavadavo Gen. Štabo viršininkas div. gen. Pundzevičius. Visai neprileistina, kad jis be krašto Apsaugos ministerio Musteikio įsakymo būtų sudaręs tą rinktinę ir paskyręs josios vadu Vitkauską?

1935 m. sausio mėn. 1 d. kariuomenės vadovybės įstatymas nustato, kad prezidentas yra visų ginkluotų pajėgų vyriausias vadas. Be kitų pareigų (kurį čia nėra reikalo išvardyti), prezidentas skiria ir atleidžia kariuomenės vadus ir dalių viršininkus pulko vado ir aukštesnių vadų teiseimis... Taigi, div. gen. Vitkauska paskirti Vilniaus rinktinės vadu turėjo pats Smetona. Žinant Krašto Apsaugos ministerio brig. gen. Musteikio neturėjimą iniciatyvos bei uolų Smetonos garbingojo, negalima net pagalvoti, kad jis, esant Raštikiui Maskvoje, be Smetonos įsakymo būtų paskyręs

Vitkauską tos rinktinės vadu. Lieka tad tik klausimas ar Musteikis savo iniciatyva pristatė Smetonai, kaip vyriausiam vadui, patvirtinti Vitkausko paskyrimą, ar Smetona jam liepė pristatyti, ar kas nors iš Smetonos dvaro sugestijonavo tą padaryti? Tą išaiškinus, paaiškės Vitkausko paskyrimo šaltinis Vilniaus rinktinės ir kariuomenės vadu.

Kai Raštikis dabar III-ame tome pasisakė, kad jis savo iniciatyva ištraukė Vitkauską iš inspekcijos ir paskyrė I-sios divizijos vadu, gavęs Musteikio — Smetonos sutikimą, tai lieka dabar Musteikiui išpildyti savo norą, kai savo Fragmentu įvadė rašo, kad jis, aprašinėdamas įvykius, norėjęs patarnauti ateities kritiškam istorikui laikotarpiu istorijai parašyti, turėtų dabar pasakyti ar pats Smetona, ar kas nors kitas iš jo artimųjų liepė ar sugestijonavo pristatyti Vitkauską ir skirti Vilniaus rinktinės vadu?

(Čia tenka priminti, kad tiesioginių raštų šaltinių apie Vitkausko paskyrimą, kaip tokius turime apie Reicho politiką — Akten zur Deutschen Auswärtigen Politik — išleistus alijantų, neturėsime. Galėtų būti tik po Sovietų Rusijos sugrūvimo, jei Sovietų to laiko politika buvo užregistruota Kauno Sovietų pasiuntinybės susirašinėjime su Maskva taip, kaip Kauno su Berlynu, Z echlino su Ribbentropu ir kitais. Todėl Vitkauską tenka naudotis netiesioginiais įrodymais dėl jo veiklos Sovietų naudai, kurių yra pakankamai ir buvo jau spaudoje dalis pateikta iš visų pusių).

Netenka daryti skirtumo Lietuvos išdavimo atžvilgiu, ar Vitkauskas formaliai priklausė komunistų partijai (Raštikis sako, kod jis į patiektą sovietų anketą įsirašė — "komunistų partijos kandidatas"), ar buvo Sovietų patikėtinis, bet jis veikė jau jų naudai nuo savo paskyrimo Lietuvos kariuomenės vadu. Musteikiui tvirtinimas, kad Vitkauskas blogai kalbėdavo ir pajuokdavo sovietų diplomatus Kaune, yra kaip tik įrodymas, kad jis jau pirmiau buvo jų užangažotas. Musteikis nežino, kiek kartų to Vitkausko sovietų diplomatų pajuokos metu, jis buvo su jais susitikęs ir kokias instrukcijas iš jų gavo, o turėjo žinoti bent kiek kartų ir iš to suprasti Vitkausko su sovietais santykiavimą?...

Po Raštikio 1940 m. balandžio 23 d. atleidimo, po poros dienų, susirinkę Prezidentūroje, Smetona, Merkys, Musteikis "svarstė" naujo kariuomenės vado kandidatūrą. Smetonai paprašius ir Musteikiui priminus eilę generolų į vadus, kurie tuoj atkrito, jis pasiūlė vyriausią generolą Rėklaitį (su Sovietų igulomis ryšininką), kurį Smetonai atmetus dėl gandų, kad vėl kalbėsia, kad Smetona apsisitęs gimnėmis, nes Rėklaitis buvo vedęs (sic!) prezidentūros kanceliarijos viršininko kun. dr. Bielskus seserį, nors Bielskus su Smetona visai nebuvo giminės, išskėlė Smetona Vitkausko kandidatūrą, su kuria visi trys tuoj sutiko, ir div. gen. Vitkauskas buvo paskirtas nuolatiniu kariuomenės vadu. (Nuo 1940 m. sausio mėn. Vitkauskas jau ėjo laikinai kariuomenės vado pareigas).

Tas susirinkimas faktinai buvo tik vaidinimas, kaip Smetona panašiais atvejais darydavo, nes Smetona — Merkys buvo, aiškiai matyti, prieš tą susitikimą susitarę skirti Vitkauską. Tai jau buvo tik tęsinys antrojo Vitkausko paskyrimo, kai dėl pirmojo — Vilniaus rinktinės vado —, dėl galutinio aiškumo turėtų pasisakyti Musteikis, ar jis savo iniciatyva pristatė Smetonai skirti Vitkauską, ar Smetona jam liepė, ar kas kitas sugestijonavo Vitkauską pristatyti Vilniaus rinktinės vadu?

Todėl Vardžiui visai nereikėtų ieškoti pašalinio motyvo "kieno rekomendacija bei įtikinimu" Smetona paskyrė Vitkauską Rinktinės vadu, bet pripažinti tą asmenų veiklą, kuriems tas priklausė — Raštikiui, Musteikiui, Smetonai. Raštikis ištraukė Vitkauską iš "ištrėmimo" iš inspekcijos, įstatęs į patikėtiną darbo kelią. Smetonos nutarimu, Musteikio pritarimu jis buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vadu.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir plėpinkite
Dienraštį
"NAUJIENAS"
Jos visad rašo
TEISYBĖ

TELEF.: PR 8-3225

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES
IR GERKLĖS LIGOS

2858 W. 63rd Street

Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446

Antras ofisas —

8007 WEST 83rd PLACE

JUSTICE, ILL. Tel. 599-0500

Prima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA

Tel. 695-0533

Fox Valley Medical Center

860 SUMMIT STREET

ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET

Ofisas: HEmlock 4-5849

Rezid.: 388-2233

OFISO VALANDOS:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1—7 val.
antradieniais ir penktadieniais 1—5 val.
ir šeštadieniais 1—5 val. trečiadieniais
ir sekmadieniais 1—5 val.

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Klinikos
Medicinos direktorius.

1938 S. Manheim Rd., Westchester, Ill.

VALANDOS: 3—9 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8—3 val.

Tel. 562-2727 arba 562-2728.

REZ.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
silepia, skambinti MI 3-0001.

Ofiso tel.: HE 4-1818

Residencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.

2454 WEST 71st STREET

VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais,
ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 8 iki 7 val. popiet.
Kitu laiku tik susitarus. Trečiadieniais
uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149

Tikrina akis. Priima kontaktinius ir
"contact lenses".

Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA

2656 WEST 63rd STREET

Val.: antradienį, nuo 1—4 po pietų.

ketvirtadienį, nuo 5—7 val. vak.

Ofiso. telefon.: 776-2880

Naujas rez. telefon.: 448-5545

V. Tumasonis, M. D., S. C.

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET

Ofiso telefon.: HEmlock 4-2123

Rezid. telefon.: Gibson 8-6195

Prima ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandų skambinti telefon. HE 4-2123.
Jei neatliepia, tai telefon. GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS

Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms

(Arch Supports) ir t. t.

Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1.

2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629

Tel.: PProspect 6-5084

Neapdairūs filatelistai

Jau nuo 1954 metų New York-
ke veikianti Lietuvių Filatelis-
tų draugija šiemet švenčia sa-
vo gyvavimo dvidešimtmetį.
Ta proga Kultūros Zidinyje,
Brooklyne, spalio 27 d. jie ren-
gia filatelinę parodą. Draugi-
jos suakcentuota ir parodai atžy-
mėti, jau išleisti specialūs dvie-
jų rūšių vokai.

Vienas vokas vaizduoja išti-
są lapą pačių pirmųjų atsikū-
rusios Lietuvos pašto ženklų.
Antrasis vokas vaizduoja gana
didelį Lietuvos žemėlapi, su
Laisvės statula.

Charakteringa, kad taip aiš-
kiai pavaizduotas Lietuvos že-
mėlapis visą Klaipėdos kraštą
labai aiškiai atskyrė nuo Lie-
tuvos, (atsiėm, priskyrė Vokie-
tijai). Jei jau voko dailininkas
norėjo pašposauti, išban-
dyti filatelistų akyklumą, tai
kaip galima paaiškinti tą fak-
tą, kad ta pati New Yorko drau-
gija lygiai to patį piešinį voką
jau išleisdžia antrusyk: pirmą
kartą išleido 1964 m. rugpiū-
čio mėn., New Yorko Pasauli-
nės Parodos proga.

Zinoma, galima pasiteisinti,
kad Lietuva yra buvusi ir be
Klaipėdos krašto. Bet kam mes
turime atiduoti kitiems tai, kas
teisiškai mums priklauso. Jei
jau nevaizduoti Lietuvos pilno-
se etnografinės ribose, tai bent
su Klaipėdos ir Vilniaus kraš-
tais.

Filatelistai padidinančių
stiklų pagalba įstengia įžiūrėti
smulkiausias raidžių ar pieši-
nių klaides. Kaip galima pa-
aiškinti tokį jau 10 metų besi-
stantį stambaus masto neap-
sijūreėjimą?

Tokie įvairiomis progomis
išleidžiami filateliniai vokai
yra rinkėjų graibstomi, bran-
ginami ir saugojami dešimtme-
čiams. Todėl labai gaila, kad
su minėtais vokais dar sykį bus
klaidinami svetimačiai, na,
ir mūsų pačių jaunoji karta.

Filatelistas

Valeriją Ladigaite -
Valantienę prisimenant

Prieš metus, visai nelauktai
ir netikėtai, spalio 30 d. Oak-
lawn, Ill., mirė Valerija Ladi-
gaite - Valantienė, sulaukusi vos
57 m. amžiaus. Paliko liūdeti
mylimas vyras, vaikai ir kiti gi-
minės, o gal didžiausią širdies
skausmą pajuto jos mylima mo-
tina J. Garadienė, gyv. New Port
Richey, Fla.

Vėlionė gimė Rockfordo mie-
ste. Iš pat mažens buvo gera
mergaitė, nuoširdi lietuvaitė,
gerbianti savo vyresnio amžiaus
tautiečius, mylinti savo tėvus ir
kitus gimines. Ji buvo paslau-
gi jems, taip pat visiems pažis-
tamiems ir kaimynams Rock-
forde ir Oaklawn apylinkėje.

Užtat jai mirus, visi jos gailė-
jo, lankė koplyčioje, palydėjo į
amžinojo poilsio vietą Lietuvių
Tautinėse kapinėse.

Todėl ir artėjant mirties me-
tinėms, ją prisimins ne tik gi-
minės ir artimieji, bet ir pažis-
tami, kuriems buvo progos ją
susitikti, artimiau pažinti. Jie
ją atsimins savo kalbose geru
žodžiu. (Jg).

Valeriją Ladigaite -
Valantienę prisimenant

Prieš metus, visai nelauktai
ir netikėtai, spalio 30 d. Oak-
lawn, Ill., mirė Valerija Ladi-
gaite - Valantienė, sulaukusi vos
57 m. amžiaus. Paliko liūdeti
mylimas vyras, vaikai ir kiti gi-
minės, o gal didžiausią širdies
skausmą pajuto jos mylima mo-
tina J. Garadienė, gyv. New Port
Richey, Fla.

Vėlionė gimė Rockfordo mie-
ste. Iš pat mažens buvo gera
mergaitė, nuoširdi lietuvaitė,
gerbianti savo vyresnio amžiaus
tautiečius, mylinti savo tėvus ir
kitus gimines. Ji buvo paslau-
gi jems, taip pat visiems pažis-
tamiems ir kaimynams Rock-
forde ir Oaklawn apylinkėje.

Užtat jai mirus, visi jos gailė-
jo, lankė koplyčioje, palydėjo į
amžinojo poilsio vietą Lietuvių
Tautinėse kapinėse.

Todėl ir artėjant mirties me-
tinėms, ją prisimins ne tik gi-
minės ir artimieji, bet ir pažis-
tami, kuriems buvo progos ją
susitikti, artimiau pažinti. Jie
ją atsimins savo kalbose geru
žodžiu. (Jg).

Valeriją Ladigaite -
Valantienę prisimenant

Prieš metus, visai nelauktai
ir netikėtai, spalio 30 d. Oak-
lawn, Ill., mirė Valerija Ladi-
gaite - Valantienė, sulaukusi vos
57 m. amžiaus. Paliko liūdeti
mylimas vyras, vaikai ir kiti gi-
minės, o gal didžiausią širdies
skausmą pajuto jos mylima mo-
tina J. Garadienė, gyv. New Port
Richey, Fla.

Vėlionė gimė Rockfordo mie-
ste. Iš pat mažens buvo gera
mergaitė, nuoširdi lietuvaitė,
gerbianti savo vyresnio amžiaus
tautiečius, mylinti savo tėvus ir
kitus gimines. Ji buvo paslau-
gi jems, taip pat visiems pažis-
tamiems ir kaimynams Rock-
forde ir Oaklawn apylinkėje.

Užtat jai mirus, visi jos gailė-
jo, lankė koplyčioje, palydėjo į
amžinojo poilsio vietą Lietuvių
Tautinėse kapinėse.

Todėl ir artėjant mirties me-
tinėms, ją prisimins ne tik gi-
minės ir artimieji, bet ir pažis-
tami, kuriems buvo progos ją
susitikti, artimiau pažinti. Jie
ją atsimins savo kalbose geru
žodžiu. (Jg).

Valeriją Ladigaite -
Valantienę prisimenant

Praktinės mokyklos

Jau kelintą savaitę, kai riau-
šės ir muštynės tarp baltųjų ir
juodųjų vyksta South Bostone;
sekančią panaši vieta buvo Tilden
High School, 4747 S. Union av.,
Chicagoje, kur riaušės ir muš-
tynės dalyvauja visų trijų spal-
vų mokiniai — balti, juodi ir pil-
ki. Ta proga pasinaudoję apie
300 juodųjų daugelį langus au-
tomobilių ir namų Garfield bul-
vare ir Union avenue. Buvo su-
imta apie 30 mokinių, kurie ištar-
džius grąžinti savo tėvams. "To-
kios muštynės čia vyksta kiek-
vieną dieną ir žmonės tai žino-
dami po pamokų nebeina iš sa-
vo namų," pasakė vienas po-
licininkas.

Pamoka vandalams

Garsusis Amerikos humoris-
tas rašytojas Mark Twain ka-
daisė rekomendavo bausmę už
nusikaltimus — viešą pajuoką.
Tūlas pilietis čekagškis Arthur
Johnson siūlo tai patį receptą
mūsų dienų "vandalams". Rei-
kia sugauti "vandalą" aprengti
ji juokingais drabužiais ir po ke-
letą valandų ar dienų vedžioti
miesto gatvėmis, publikai pa-
matyti ir "vandalų" draugams
parodyti.

Patirtis parodė, kad "vanda-
lai" daug mažiau tesibijo kalė-
jimo ne kaip tokios pajuokos.
"Be abejo, minkštaširdžiai dėl
tokios bausmės kibirus asarų pri-
verks, bet priverktus mard-
nius daug greičiau ir pigiau iš-
eina negu sudėti šimtus išmuštų
langų", rašo Johnson.

Dviračių gadinė

Praeitą sekmadienį Michigano
avenue Chicago miesto centre
įvykusios dviračių lenktynės pa-
rodė kaip sparčiai ir plačiai atei-
na madon dviračiai kaip susisie-
kimo priemonė — pakankamai
greita, patogiai ir lyginant su au-

tomobiliais, labai pigi. Kiekvie-
nas jau turėjo progos sekti, kad
dviračiai visoje Amerikoje dau-
gėja kaip trušiai, pareiškė Good-
year Tire & Rubber Co., ekono-
mistas. Praeitais 1973 metais
dviračių parduota nepalygina-
mai daugiau kaip automobilių,
būtent dviračių 15.5 milijonų,
o automobilių apie 9 milijonai.
Tas ekonomistas tvirtina, kad
iki 1980 metų dviračių Ameri-
koje bus dukart daugiau kaip
automobilių.

Praeitais metais buvo užmuš-
ta 1,250 dviratininkų ir 40,000
sužeista, daugiausiai vaikų, nors
ir suaugusiųjų sužeidimų kas-
met daugėja.

Uždraudė atomo jėgaines Michigano kopų srityje

Atominės Energijos Komisija
(A. E. C.) praeitą rugpjūčio mė-
nesio 29 d. patarė Indianos įstai-
goms pradėti prie Bailly, netoli
Chesterton, Michigano ežero
pakraštyje statyti atominę jė-
gainę. Ta vieta susisiekiama su te-
beplanuojama nacionaliniu Pa-
ežerės parku. Jėgainės statyba
kaštuotų \$242 milijonus.

Praeitą ketvirtadienį trys fe-
deraliniai teisėjai įsakė Atomo
Energijos Komisijai sustabdyti
jau pradėtą tokios jėgainės sta-
tybą ir bet kokių kitokių atomi-
nių įrengimų statybą Indianos
Kopų (Sandunų) artumoje.
Gamtos švaros apsaugos orga-
nizacijos argumentuoja, kad lei-
dus visuomenės poilsui skirtų
parkų artumoje pastatyti vieną
tokią jėgainę, netrukus jos bū-
ty statomos ir kitose panašiose
vietose, ir piliečiai nebeturėtų
sveikos, poilsio saugios vietos.

Nacionalinį paežerės kopų
parką įrengti sumanė buvęs Illi-
nois senatorius Pahl H. Douglas
ir tuo sumanymu labai sujaugė
kopų gyventojų, ypač Beverly
Shores, gyvenimą. Vietos gy-
ventojai dėl to nesijaučia laimin-
gi.

SVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Viešpaties ranka buvo su jais ir didelis skaičius, kurie įtikėjo,
gręžėsi į Viešpatį". — Ap. Darb. 11:21.

Viešpaties ranka šitoje vietoje reiškia jo galybę ir vadovystę. Dėlto
kiekvienas Dievui pasišventęs krikščionis yra tarsi Viešpaties pirštas. Jei
norime būti pasiruošę tarnauti Dievui ir būti jo atstovais, tai turime kla-
syti jo, priimti jo patarimus ir pasielgti kaip jie reikalauja. Reikia taip pat
žinoti, kad mūsų darbai būtų vaisingi ir kad būtume tikrais ir tinkamais
Aukščiausiojo Dievo pasiuntiniais. Todėl reikia prašyti iš aukštybių pa-
rašandos dangiškos išminties, priimti Dievo siųstąsias pamokas ir pasinau-
doti visomis prieinamomis tarnavimo progomis.

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite
nemokamai, jei parašysite tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629.

SV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Tel.: GRovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Tel.: TOWNhall 3-2108-5

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŽNOMI VIETA

REpublic 7-3600

REpublic 7-3601

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAfayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicago

Lietuvių

Laidotuvių

Direktorių

Asociacijų

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENĄ
IR NAKTĮ.

TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIEŠTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIUNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

Nevykęs komentaras

"Dirvoje" š. m. spalio 16 d. Vladas Butėnas aprašė iš okupuotos Lietuvos pabėgusio ir nesenai Chicago atvykusio muziko Aloyzo Jurgutis padarytą pranešimą Balso patalpose. Aprašymas kaip aprašymas, gal ir nieko nereikėtų dėl jo ką pridėti. Jei ne reporterio padarytas komentaras, kuris skamba taip: "A. Jurgutis nesišvaisto jokiomis deklaracijomis, neraudojo apie sunkų gyvenimą pavergtoje tėvyneje, bet pirmiausia paprašė konkretaus dalyko: padėti jam atsiminti šeimą iš Lietuvos". Šios jo komentaro mintys dvelkia kažkokia ironija, lyg ir pasityčiojimu iš tų, kurie rauda apie sunkų gyvenimą pavergtoje tėvyneje.

Vladas Butėnas turėtų žinoti, kad sielojimas pavergtą tėvyne nėra artisto poezijos deklaracija, bet skelbimas kruvinos tikrovės, dėl kurios tylėti nusikaltimas arba, gal teisingiau pasakius, būtų pavergtųjų išdavystė.

Netiesa, kad A. Jurgutis kalbėjo tik apie savo šeimos reikalus. Jis pakankamai išdėstė tas priežastis, kurios jį vertė ieškoti laisvės ir kuriai pasiekti išdrįso statyti pavojaus savo gyvybę. O kadangi, susirinkusiųjų tarpe buvo daugiausia laikraštininkų, tai jis ir kreipėsi į juos, prašydamas pagalbos šeimai išgelbėti. Paskaičius Vlodo Butėno tokį "kommentarą" persi mintis, kad jam nepatinka kalbos apie sunkų gyvenimą okup. Lietuvoje, nes jis jas laiko nuobodžiomis deklaracijomis.

Galima, kad jis rado "Dirvoje" vietą tokiam savo pareiškimui. Man atrodo, kad išeivija dar per mažai kalba apie pavergtosios Lietuvos ir ten pavergtųjų būklę. Kad okupuotoje Lietuvoje yra sunkus gyvenimas, mes laikui bėgant žinome, o kad kalba apie tai nėra deklaracija, tai liudija ir muz. A. Jurgutis. A. Sv.

Kiekviena organizacija tedirba savo darbą

Balso valdyba apsvačiusi JAV norinčių JAV įsikurti klausimą, ypatingai skiriant dėmesį pabėgusiems iš okupuotos Lietuvos, priėjo išvados, kad atsiranda organizacijų, kurios savo veiklos srityje esmėje nesirūpina lietuvių šalpa ar nelaimingiems pagalba, bet veržiasi į Balso veiklos sritį. Šis veržimasis sukelia neaiškumų ir netikslumų, ir pakenkia tiems, kuriems pagalba reikalinga, nes netikslūs ir neatsakomingi veiksmai ir pareiškimai tampa kliūtimi sudaryti sąlygoms reikiamai pagalbai suteikti.

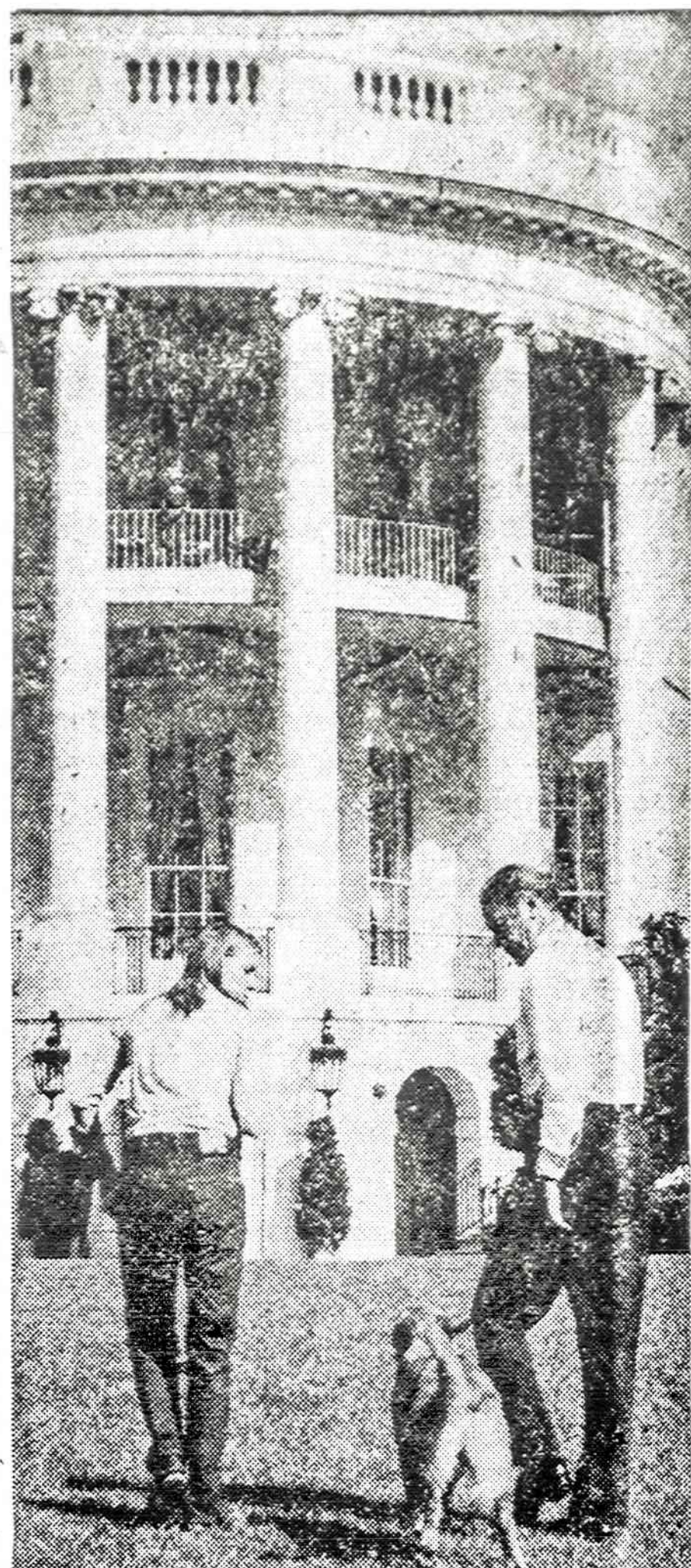
Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826 (istaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

Baltųjų Rūmų sode prezidentas Fordas ir jo dukrė Susan žaidžia su jėms neseniai padovanotu šuniuku "Liberty". Šuniui nusamdęs treneris sako, kad "Liberty" yra gero būdo ir greitai išmoksta šuniui žinotinų dalykų, tačiau labai nesugyvena su Susan's Siamo veislės katinu.

Miesto valdžia pataikauja

Piliečių už Geresnę Aplinką Sąjunga (CBE) ruošiasi traukti teisman Chicago miesto administraciją už nesilėmimą priemonių sustabdyti oro taršą miesto centre, kaip yra nustatyta federalinės valdžios taisyklėse. Tose taisyklėse yra du reikalavimai, kurių nebuvo paisoma, būtent, kad miesto centre dešimtyje gatvių automobilių būtų pastatomi tik viename gatvės šone; antra, kad orą teršiantieji automobiliai būtų siunčiami pataisyti. CBE be to žada skusti teismui pačią EPA (Aplinkos Apsaugos Istaigą) už tai, kad neprivertė Chicago miesto vykdyti praeitą gruodžio mėnesį išleistas taisykles.

Nusivylimas piliečiais

Illinojaus įstaiga, pavadinta Law Enforcement Commission, nusivylusi, kad Chicago miesto piliečiai nedalyvauja programoje, kurios tikslas buvo sudrausti plėšikavimus ir įsilaužimus. Tos rūšies nusikaltimai vietoje sumažėti, dar labiau padaugėjo. Vienas tos programos punktas buvo, kad piliečiai savo judamąją nuosavybę paženklinę ženklais ar skaitlinėmis, kad policijai palengvintų surasti savininką jei nuosavybė buvo pavogta ir atrasta (pavyzdžiui, dviračiai) bet iki šiol visoje Illinois valstijoje iš 12 milijonų tik 24,000 žmonių pateikė policijai savo daiktų numerius užregistruoti.

Suluošinta 13 luošių

Praeitą ketvirtadienį autobusui važnant po darbo valandų darbininkus iš El Valor Workshop, 1811 W. 21 Street, W. 19 ir Carpenter gatvių kampe jį visu smarkumu iš šono įvažiavo automobilis, kurį vairavo tūlas Andrew Morris, 27, gyvenantis 7609 S. Sangamon ave. Dirbtuvė El Valor valdžios lėšomis pastatyta tik praeitais metais ir joje yra apmokini darbu įvairūs fiziniai invalidai — luošiai. Susidūrimas su automobiliu, tame autobuse buvo sužeista 11 tokių darbininkų. Automobilu važiuojęs Morris

pasirodė nė vairavimui leidimo neturintis.

Nebebus nemokamų TB X-Ray

Jau 23 metai, kai Chicago Plaučių Sąjunga (Lung Association) vasaros mėnesiais neapmokamai skiepia gatvės žmones nuo džiovos (TB) ir per tą laiką įsikiėjo 2.3 milijonus suaugusiųjų ir vaikų. Tos sąjungos pirmininkė Claire V. Hanson pranešimu, nuo ateinančių Naujų Metų sustabdo savo veiklą, nes savanorių skiepytis labai sumažėjo. Kai 1962 metais iš kiekvieno 100,000 čikagiečių įsikiėjo atvyko po 88, tai praėjusią vasarą tokių buvo 20.

SKARGOS PERSPEJIMAS

Didysis XVI-ojo amžiaus Vilniaus pamokslininkas, jėzuitas kun. Petras Skarga pranašaudamas Lietuvos — Lenkijos valstybės žlugimą ir paverimą, sakė: "Užsis pašalinis priešas stvėrėsis už jūsų nesantaikos ir sakys: persikyrė jų širdys — dabar jie žūs. Ir toji nesantaika atneš jums vergiją, kurioje būsit jūsų priešų pajukai ir pasityčiojimui". Sielvarto kupinas Skarga nelaimių priežastį matė veikėjų "pavyde ir puikybeje".

Wiley Buchanan Jr. iš Texas sutikęs būti JAV ambasadorium Britanijoje, jei kongresas jį patvirtintų.

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

SHIPPING & RECEIVING

Tire Shop — Some experience.
Call
JERRY
927-7111

Kas gavo Imigracijos įstaigos pakvietimą?

Kai kurie lietuviai gauna emigracijos įstaigos pakvietimus ateiti į emigracijos įstaigą ir duoti paaiškinimų iš gyvenimo Lietuvoje tarp 1939-45 metų. Balfas prašo, kad gavusieji tokius pakvietimus prisistatytų laisvą arba tu laisvą kopiją, arba patefonuotų: 776-7582 į Balso Centrą, nes tuo reikalu pirmininkė M. Rudienė lankysis Immigration and Naturalization Service įstaigoje tą reikalą išaiškinti.

TRUMPAI

— Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Kanados krašto Valdyba paskyrė Naujienoms 10 dol. už atsišaukimo atspaudinimą Nr. 216 ir už Vilniaus dienos prasmingą paminėjimą svarbiais bei visiems lietuviams aktualiais straipsniais. Juozas Dilys iš St. Catharines, Ont., atsiuntė tą dovaną su gražu laiško palyda. Naujienų vadovybė nuoširdžiai dėkoja organizacijos valdybai ir visiems nariams.

— Visuomenės veikėjas iš Marquette Parko apylinkės, atkreipęs savo dėmesį į Naujienų platinimo vąjį ir tikslią informaciją aktualiais lietuviško gyvenimo reikalais, užsisakė jas vieneriems metams, bet pavadė, prašė neskelbti.

— P. Andrusis, Philadelphia, Pa., prašedamas prenumeratą, atsiuntė vąjui 3 dol. Naujienų vadovybė nuoširdžiai dėkoja visiems rėmėjams už dovanas, platinimo vąjį už pastangas, o naujienoms skaitytojams už dėmesį. Visi skaitytojai prašomi remti Naujienas ir jas platinti. Visi lietuviai kviečiami su jomis susipažinti ir jas užsisakyti.

— Š. m. spalio mėn. 30 dieną, trečiadienį, 7:30 val. vak., Cicero Lietuvių Respublikonų Partijos susirinkime, 5146 W. Cermak Rd., Cicero, Ill., kalbės Dr. Juozas Tautvila. Visi, kurie domisi, kviečiami atsilankyti. Įėjimas nemokamas.

— Viltė Zubrickaitė, St. Catharines, Ont., išrinkta Vynuogų šventės karalaitė, laimėdama 500 dol., dėmesį parodė bei radio ir TV stotyse, taip pat kelionę į Trinidadą atstovauti Kanadą Vynuogių šventėje sekancijų metų vasario mėn. Viltė yra baigianti aukšt. mokyklą, puikiai atstovauja ne tik Kanados jaunimą, bet ir savo tėvų gimtojo krašto vienmečius, už tai jai padeda visur dalyvauti jos tėvai, visada atsidavę Lietuvos ir lietuvių reikalams.

— Nijolė Paulaitienė ir kun. A. Sabas vadovauja ir moko Sudburio, Ont., lituanistinę mokyklą. Ją lanko veik visi apylinkės vaikai ir yra pažangūs moksle. Teresė Statkutė laimėjo 1-mą visos Kanados mokinių konkurse — nupiešti Lietuvos žemėlapi. Mokyklos reikalais rūpinasi ne tik tėvai, bet ir visa apylinkė. Ruošiamasi kalėdiniam pobūviui. Vaidinimėly paruošė Grase Petrienė.

— Stud. Linas Sidrys, Streator, Ill., Lietuvių studentų katalikų d-jos raštu, išspausdintu Triumph žurnalo spalio nr., prisimena puikų to žurnalo straipsnį apie dabartinę Lietuvą: "Lithuania: the Tragedy and the Triumph". Ta proga jis supažindina su Lietuvos ir Pabaltijo kraštų okupacijos eiga, aprašo vykstančio pasipriešinimo tragiškus įvykius, atkreipia dėme-

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIS

DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTU NUOMAVIMAS

NAMU PIRKIMAS - PARDAVIMAS — VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI.

VISU RUSU DRAUDIMO AGENTURA

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

DIDELIS SKLYPAS, 5 kamb., būgalo, 63 ir Whipple. Retas pirkiny nebrangiai.

2 PO 6 SU 3 MIEGAMAIS. Svarus, geras, teisinga kaina. Marquette Parke. Puiki proga lietuviui.

4 PO 5 ANT 40' sklypo Marquette Parko apyl. Naujas sildymas. Reikia sutvarkyti namą.

PENKI BUTAI IR 2 BIZNIO PATALPOS. Gražus namas Marquette Parko centre. Palikimas — reikia skubiai parduoti.

SIMAITIS REALTY
Tel. 436-7878
2951 W. 63rd St. (prie Sacramento)

SAVININKŲ PRIVALO ISVAZIUOTI ir parduoti pagal kontraktą, jei pagedautu 8 didelių vienetu namą, esanti 11136 So. Western Ave., 6 apartamentai ir 2 ofisai. Apžiūrėjimui ir informacijoms prašome skambinti savininkui tel. 445-0068.

KAI NORITE SEDEVRU

2 BUTU 18 METU MŪRAS, tviska iš lauko ir viduj. Arti Maria High, \$34,000.

3 BUTU OCTAGON originalas, modernus viduj. 3 auto mūro garažas, gražiam Marquette Parke, \$46,500.

2 BUTU MŪRAS, nauji 2 gazu šildymai, garažas. Arti mūsų. Laisvas už \$32,000.

2 BUTU MŪRAS, 2x5 atskiri šildymai. Prie parko. \$28,000.

10 BUTU MŪRAS, naujas gazu šildymas, alum. langai, 60 pėdų lotas, 2 auto mūro garažas, virš \$17,000 pajamų. Arti mūsų, \$77,000.

MEDINIS APKALTAS 2 butų švarus namas, naujas gazu šildymas, 55 pėdų lotas, garažas. Marquette Parke, \$13,500.

DIDELIS 5 KAMBARIU OCTAGON mūras, kabinetu virtuvė, naujas gazu šildymas, garažas. Prie "Paramos", \$22,500.

3 BUTU MŪRAS ir 2 auto garažas. Arti vienuolyno, \$30,000.

4 1/2 KAMBARIU 16 m. mūras ir garažas. Nėšė atiduoda už \$15,000.

2 BUTU MŪRAS ir 3 kambariai bensmante, garažas, arti mūsų ofiso, \$28,500.

5 KAMBARIU CAPE COD. Alum. langai, karpetai. Sausas beismantas, 50' lotas. 2 auto garažas. Turim raktą. Arti mūsų. \$22,000.

VALDIS REAL ESTATE

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

BUTU NUOMAVIMAS, IVAIRŲ DRAUDIMAI, NAMU IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS - PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE

4369 ARCHER AVE., CHICAGO

TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Irengiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatu senus visu rūšių namų apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. Western Ave.
Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

DĖMESIO

62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI Tikrai 5112 metams automobilio liabilitą apdraudimas.

Kreiptis:

A. LAURAITIS
4645 So. Ashland Ave.
523-8775

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public, INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Beto daromi ir liudijami vertinimai pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5980

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Telef. 434-4660

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų.

Kainos nebrangios.

3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.

TEL. — 776-5888

Anicetas Garbačiauskas, sav.